دیده‌بان تحریم

ماهنامه‌ی رصد و تحلیل تحریم

مرکز تحلیل راهبردی و بین الملل

شماره ۲۰ | آذر ۱۴۰۴

فهرست

فهرست	الف
سخن سردبیر	ب
وقایع مهم ماه گذشته در یک نگاه	پ
اخبار تحریمی حوزه‌ی ایران	۱
ایران: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده	٦
اخبار تحریمی حوزه‌ی چین	۷
چین: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده	۱۸
اخبار تحریمی حوزه‌ی روسیه	۲۳
روسیه: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده	۲۸

سخن سردبیر

تلاش وزارت خزانه‌داری آمریکا برای پیاده‌سازی حداکثری سیاست‌های تحریمی دولت ترامپ علیه جمهوری اسلامی ایران در یک ماه گذشته، حتی بیش از قبل ادامه دارد. این واقعیت را می‌توان در تعدد اقدامات تحریمی اوفک و سفر مقامات وزارت خزانه‌داری به منطقه‌ی غرب آسیا با هدف اعلامی فشار بر ایران مشاهده کرد. در بخش ایران این شماره‌ی نشریه‌ی دیده‌بان تحریم، جزئیات این اقدامات و تحلیلی درباره‌ی آن‌ها ارائه شده است.

در حوزه‌ی روابط چین و آمریکا، بخش قابل‌توجهی از خبرها و تحلیل‌های ارائه‌شده در این شماره به دیدار اخیر رهبران دو کشور در کره‌ی جنوبی و پیامدهای آن می‌پردازد. این ملاقات، با وجود عدم حل مسائل ساختاری، نشان‌دهنده‌ی توانایی پکن در بازتعریف موازنه‌ی قدرت است. چین در چهار سال گذشته با سرمایه‌گذاری بر کاهش نقاط آسیب‌پذیر، تقویت زنجیره‌های تأمین راهبردی و تبدیل وابستگی‌های اقتصادی به اهرم‌های مذاکره‌ای، توانسته است واشینگتن را به پذیرش «گفت‌وگویی برابر» وا دارد.

در مورد روسیه، نشریه به بررسی تلاش‌های غرب برای جداسازی حداکثری اقتصاد مسکو از طریق تحریم می‌پردازد. این تحریم‌ها، با وجود سنگینی فشارهای مالی و انقطاع روسیه از نظام مالی بین‌المللی، به‌طور غیرمستقیم زمینه‌ی شکل‌گیری ساختارهای مالی و تجاری موازی را فراهم آورده‌اند. روسیه، با همکاری کشورهایی مانند چین و همسایگان منطقه‌ای، در حال ایجاد شبکه‌های جایگزین برای دور زدن و حتی بی‌اثرسازی تحریم‌هاست؛ اقدامی که نه‌تنها نظم مالی فعلی را به چالش می‌کشد، بلکه قدرت غرب در اعمال فشارها را نیز کاهش می‌دهد.

با شماره‌ی آبان نشریه‌ی دیده‌بان دیده‌بان تحریم همراه باشید.

وقایع مهم ماه گذشته در یک نگاه

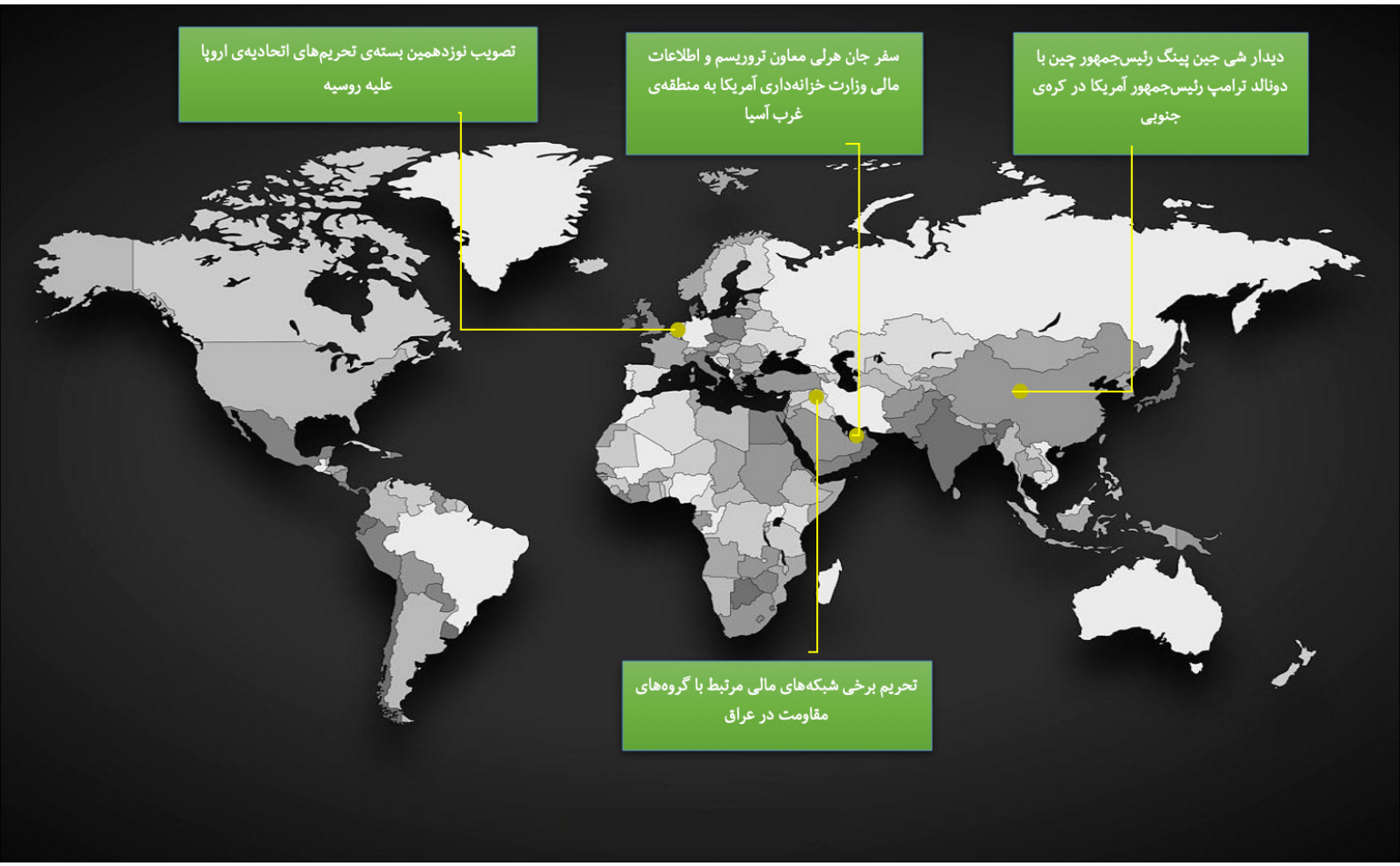

تحریم اجزای کلیدی نظام صادرات انرژی ایران : اعمال تحریم‌های وزارت خزانه‌داری آمریکا بر چند ۳ فرد، ۲۸ نهاد و ۲۳ شناور

دفتر پایش دارایی‌های خارجی (اوفک) در وزارت خزانه‌داری آمریکا در راستای تشدید فشارهای تحریمی خود علیه بخش صادرات نفت و محصولات پتروشیمی ایران، در تاریخ ۱۷ مهر ۱۴۰۴ (نهم اکتبر ۲۰۲۵) نام بیش از ۵۰ فرد، نهاد و شناور که در فروش و حمل‌ونقل این محصولات نقش‌آفرین بوده‌اند را در فهرست تحریم قرار داد. اوفک در این اقدام، یک شبکه‌ی حمل‌ونقل گاز ال.پی.جی، بیش از ۱۰ شناور، یک ترمینال نفت خام مستقر در چین و یک پالایشگاه خصوصی کوچک‌مقیاس[1] در چین را هدف قرار داد. این چهارمین اقدام در راستای تحریم یک پالایشگاه چینی توسط دولت دوم ترامپ است.
اقدام امروز اوفک مبتنی بر فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ (تحریم بخش‌هایی از اقتصاد ایران، ازجمله بخش نفت و پتروشیمی) و فرمان اجرایی ۱۳۸۴٦ و در راستای پیاده‌سازی سیاست فشار حداکثری ترامپ (یادداشت امنیت‌ملی چهارم فوریه‌ی ۲۰۲۵ ترامپ[2]) علیه جمهوری اسلامی ایران انجام گرفته است.

شماره‌ی خبر: ۲۴۰۱	تاریخ انتشار خبر: ۱۷ مهر ۱۴۰۴ (۹ اکتبر ۲۰۲۵)
https://home.treasury.gov/news/press-releases/sb0270	
برچسب: صادرات نفت، محصولات پتروشیمی، گاز ال.پی.جی، شناور، ترمینال نفت خام، پالایشگاه خصوصی کوچک‌مقیاس، فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲، فرمان اجرایی ۱۳۸۴٦	

تحریم برخی شبکه‌های مالی مرتبط با گروه‌های مقاومت در عراق: اعمال تحریم‌های وزارت خزانه داری آمریکا بر ٦ فرد و ۲ شرکت در عراق

دفتر پایش دارایی‌های خارجی (اوفک) در وزارت خزانه‌داری آمریکا در تاریخ ۱۷ مهر ۱۴۰۴ (نهم اکتبر ۲۰۲۵) تحریم‌هایی علیه برخی افراد و شرکت‌های عراقی مرتبط با نیروهای مقاومت اعمال کرد. به ادعای اوفک، این افراد و نهادها در دور زدن تحریم، قاچاق تسلیحات و فساد گسترده در عراق، به جمهوری اسلامی ایران کمک می‌کنند. هدف اصلی آمریکا از تحریم گروه‌های مقاومت و شبکه‌های مرتبط با آن‌ها، کاهش حداکثری نفوذ ایران در عراق است. بهانه‌ی آمریکا برای اقدام امروز، دست داشتن این گروه‌های نظامی در کشتار نیروهای آمریکایی در عراق و انجام حملات نظامی علیه منافع آمریکا و شرکای آمریکا در منطقه‌ی غرب آسیاست.

---

۱. Independent “teapot” refinery

۲. مراجعه به گزارش مرکز تحلیل راهبردی و بین‌الملل با عنوان «بررسی یادداشت ریاست‌جمهوری ترامپ در رابطه با بازگشت فشار حداکثری علیه ایران: خلاصه و تحلیل» - ۲۱ بهمن ۱۴۰۳
https://isacenter.ir/2-1140311211520/

اهداف تحریم‌شده‌ی اوفک شامل برخی افراد فعال در حوزه‌ی بانکی در عراق و همچنین برخی دارایی‌های مرتبط با سپاه پاسداران در عراق می‌شود.

اقدام امروز اوفک مبتنی بر فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴ ارتقایافته علیه جمهوری اسلامی ایران انجام گرفته است. این اقدام اوفک در ادامه‌ی تحریم‌های انجام‌گرفته علیه برخی نهادهای مستقر در عراق مرتبط با جمهوری اسلامی در تاریخ‌های ۱۲ تیر[۳] و ۱۱ شهریور[۴] ۱۴۰۴ انجام شده است.

نیروی قدس سپاه پاسداران پیش از این در تاریخ ۲۵ اکتبر ۲۰۰۷ بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴ توسط وزارت خزانه‌داری آمریکا به‌عنوان به‌اصطلاح «تروریست جهانی» تعیین شده بود. به‌علاوه، وزارت خارجه‌ی آمریکا سپاه پاسداران (شامل نیروی قدس) را مبتنی بر «قانون مهاجرت و ملیت» در تاریخ هشتم آوریل ۲۰۱۹ به‌عنوان «سازمان تروریستی جهانی» تعیین کرده بود. کتائب حزب‌الله نیز در تاریخ ۲۴ ژوئن ۲۰۰۹ توسط وزارت خارجه‌ی آمریکا به‌عنوان «تروریست جهانی» و «سازمان تروریستی جهانی» شناخته شده بود.

شماره‌ی خبر: ۲۴۰۲	**تاریخ انتشار خبر: ۱۷ مهر ۱۴۰۴ (۹ اکتبر ۲۰۲۵)**
https://home.treasury.gov/news/press-releases/sb0277	
برچسب: شرکت‌های عراقی، نیروهای مقاومت، قاچاق تسلیحات، فساد گسترده، فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴	

تحریم شبکه‌های فراملیتی تأمین برنامه‌های موشکی و پهپادی ایران: اعمال تحریم وزارت خزانه‌داری آمریکا بر ۱۱ فرد و ۲۱ نهاد مرتبط با برنامه‌های موشکی و پهپادی ایران

دفتر پایش دارایی‌های خارجی (اوفک) در وزارت خزانه‌داری آمریکا در تاریخ ۲۱ آبان ۱۴۰۴ (۱۲ نوامبر ۲۰۲۵) تعداد ۳۲ فرد و نهاد گرداننده‌ی چند شبکه‌ی تأمین حامی برنامه‌های موشک‌های بالستیک و پهپاد ایران، مستقر در کشورهای ایران، امارات، ترکیه، چین، هنگ‌کنگ، هند، آلمان و اوکراین را شناسایی و در فهرست تحریم قرار داد.

«جان هِرلی» رئیس معاونت تروریسم و اطلاعات مالی در وزارت خزانه‌داری آمریکا در پی این اقدام گفت:

«در سراسر جهان، ایران از نظام‌های مالی برای پول‌شویی، تهیه‌ی تجهیزات و قطعات برای برنامه‌های تسلیحات هسته‌ای و متعارف خود و حمایت از گروه‌های نیابتی تروریستی خود استفاده می‌کند. به دستور رئیس جمهور ترامپ، ما حداکثر فشار را بر ایران برای پایان دادن به تهدید هسته‌ای وارد می کنیم. ایالات متحده همچنین از جامعه‌ی بین‌المللی انتظار دارد که به‌طور کامل تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران را اجرا کند تا دسترسی این کشور به نظام مالی جهانی را قطع کند.»

---

۳. تحریم شبکه‌ی تسهیل‌گر تجارت نفت ایران. اعمال تحریم‌های وزارت خزانه‌داری و وزارت خارجه‌ی آمریکا بر ۱۵ شرکت و ۸ نفت‌کش و یک فرد. ۱۲ تیر ۱۴۰۴ (سوم جولای ۲۰۲۵)
https://ble.ir/sanctionswatch/1752396521347/7170322056118709

۴. تحریم شبکه‌ی عراقی حمل‌ونقل نفت مرتبط با ایران. اعمال تحریم‌های وزارت خزانه‌داری و وزارت خارجه‌ی آمریکا بر یک فرد، ۷ شرکت و ۹ شناور. ۱۱ شهریور ۱۴۰۴ (دوم سپتامبر ۲۰۲۵)
https://ble.ir/sanctionswatch/1757576388375/38202216149628980

در ماه‌های اخیر و در پی جنگ تحمیلی دوازده‌روزه، اوفک حداکثر تلاش خود را به خرج داده تا شبکه‌های تأمین قطعات و تجهیزات موردنیاز برای بازسازی و تقویت توانمندی‌های نظامی جمهوری اسلامی ایران و شبکه‌های مالی مرتبط با آن‌ها را شناسایی کرده و هدف تحریم قرار دهد. پیش از این در تاریخ نهم مهرماه ۱۴۰۴، وزارت خزانه‌داری اقدامی مشابه در راستای هدف‌گیری شبکه‌هایی مستقر در ایران، ترکیه، چین، هنگ‌کنگ، آلمان، پرتغال و اوروگوئه انجام داده بود[۵].

این اقدام تحریمی در راستای پیاده‌سازی سیاست فشار حداکثری ترامپ (یادداشت امنیت‌ملی چهارم فوریه‌ی ترامپ) علیه جمهوری اسلامی ایران و مبتنی بر فرمان اجرایی ۱۳۳۸۲ (مبارزه با اشاعه‌دهندگان تسلیحات کشتارجمعی) و فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴ ارتقایافته انجام شده است. پیش از این وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران در تاریخ ۲۵ اکتبر ۲۰۰۷ تحت تحریم قرار گرفته بود.

شماره‌ی خبر: ۲۴۰۳	تاریخ انتشار خبر: ۲۱ آبان ۱۴۰۴ (۱۲ نوامبر ۲۰۲۵)
https://home.treasury.gov/news/press-releases/sb0313	
برچسب: شبکه‌ی تأمین، امارات، ترکیه، چین، هنگ‌کنگ، هند، آلمان، اوکراین، فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴	

تحریم شبکه‌ی نفت حامی بخش نظامی ایران: اعمال تحریم‌های وزارت خزانه‌داری آمریکا بر ۱۳ فرد، ۱۶ شرکت، ۶ کشتی و ۷ هواپیما

دفتر پایش دارایی‌های خارجی (اوفک) در وزارت خزانه‌داری آمریکا در راستای تشدید فشارهای تحریمی خود علیه جمهوری اسلامی ایران، در تاریخ ۲۹ آبان ۱۴۰۴ (۲۰ نوامبر ۲۰۲۵) شبکه‌ای از شرکت‌های پوششی و تسهیل‌گران حمل‌ونقل نفت ایران به نفع نیروهای مسلح کشور را شناسایی و تحریم کرد. پس از جنگ تحمیلی دوازده‌روزه، یکی از دغدغه‌های اصلی آمریکا، جلوگیری از بازسازی نیروی نظامی و دفاعی ایران است. در این راستا و از آن پس، اوفک تحریم‌های متعددی را به‌صورت مجزا علیه بخش نظامی و بخش صادرات نفت ایران در دستور کار قرار داد. بااین‌حال، تحریم‌های امروز را می‌توان یک اقدام ترکیبی و هدف‌گیری هم‌زمان دو حوزه‌ی دفاعی و نفتی دانست. وزارت خزانه‌داری مدعی است که بخش نظامی ایران با دسترسی به عواید حاصل از فروش بخشی از نفت، در تلاش برای تقویت توان خود است. «اسکات بسنت» وزیر خزانه‌داری آمریکا درباره‌ی اقدام امروز نوشت:

«تحریم‌های امروز ادامه‌ی پویش وزارت خزانه‌داری برای قطع تأمین مالی مورد نیاز نظام ایران برای توسعه‌ی تسلیحات هسته‌ای و حمایت از نیابتی‌های تروریستی است. انقطاع درآمد ایران، امری مهم در متوقف کردن بلندپروازی‌های هسته‌ای این کشور است.»

---

۵. تحریم شبکه‌ی تأمین تسلیحات حامی برنامه‌های موشکی و هواپیمای نظامی ایران؛ اعمال تحریم وزارت خزانه‌داری آمریکا بر ۱۷ فرد و ۲۱ نهاد و تحریم وزارت خارجه‌ی آمریکا بر ۵ فرد و یک نهاد مرتبط با وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح - نهم مهر ۱۴۰۴ (یکم اکتبر ۲۰۲۵)

اوفک همچنین تعداد شش شناور نقش‌آفرین در حمل نفت ایران را در فهرست تحریم قرار داد تا تعداد شناورهای تحریم‌شده توسط دولت دوم ترامپ به عدد ۱۷۰ برسد. به‌علاوه، وزارت خزانه‌داری آمریکا تحریم‌هایی علیه هواپیمایی ماهان و برخی افراد و شرکت‌های تابعه‌ی آن انجام داد. در این راستا، «شرکت هواپیمایی یزد»، رئیس و نائب‌رئیس آن، تعدادی از مقامات رسمی و یک خلبان ماهان به دلیل نقش داشتن در انتقال یک هواپیمای مسافربری به ایران، و چند هواپیمای مسافربری تحریم شدند. جزئیات و نام این افراد و نهادها در جدول زیر آمده است.

اقدام امروز اوفک مبتنی بر فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ (تحریم بخش‌هایی از اقتصاد ایران، ازجمله بخش نفت و پتروشیمی) و فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴ و در راستای پیاده‌سازی سیاست فشار حداکثری ترامپ (یادداشت امنیت‌ملی چهارم فوریه‌ی ۲۰۲۵ ترامپ) علیه جمهوری اسلامی ایران انجام گرفته است. اوفک پیش از این در بهمن[۶] ۱۴۰۳ و اردیبهشت[۷] ۱۴۰۴ تحریم‌های مشابهی علیه ایران انجام داده بود.

شماره‌ی خبر: ۲۴۰۴	**تاریخ انتشار خبر: ۲۹ آبان ۱۴۰۴ (۲۰ نوامبر ۲۰۲۵)**
https://home.treasury.gov/news/press-releases/sb0322	
برچسب: شرکت‌های پوششی، تسهیل‌گران حمل‌ونقل نفت، نیروهای مسلح، شناور، هواپیمایی ماهان، شرکت هواپیمایی یزد، فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲، فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴	

سفر معاون تروریسم و اطلاعات مالی وزارت خزانه‌داری آمریکا به منطقه‌ی غرب آسیا

«جان هِرلی» معاون تروریسم و اطلاعات مالی وزارت خزانه‌داری آمریکا از تاریخ ۳۱ اکتبر ۲۰۲۵ (نهم آبان ۱۴۰۴) به منطقه‌ی غرب آسیا (سرزمین‌های اشغالی، امارات، ترکیه و لبنان) سفر کرده است. طبق اطلاعیه‌ی رسمی وزارت خزانه‌داری آمریکا، هدف از این سفر، «هم‌کاری با تعدادی از شرکای کلیدی [آمریکا] برای اجرای سیاست فشار حداکثری ترامپ علیه ایران و محدودسازی هرچه بیش‌تر گروه‌های تروریستی از دسترسی به نظام مالی بین‌الملل» است. در بیانیه‌ی وزارت خزانه‌داری هم‌چنین به بازگشت تحریم‌های شورای امنیت علیه ایران در نتیجه‌ی فعال‌سازی سازوکار ماشه اشاره و بیان شده است که جان هرلی برای اجرا و پیاده‌سازی مؤثر این تحریم‌ها، با شرکای آمریکا در منطقه مشورت خواهد کرد.

معاونت تروریسم و اطلاعات مالی در وزارت خزانه‌داری آمریکا مسئول اصلی پیگیری موضوع تحریم در این وزارت‌خانه است. «دفتر پایش دارایی‌های خارجی» (اوفک) یکی از دفاتر زیرمجموعه‌ی این معاونت به حساب می‌آید.

---

۶. تحریم شبکه‌ی نفت مرتبط با ستاد مشترک نیروهای مسلح ایران؛ اعمال تحریم وزارت خزانه‌داری آمریکا بر ۱۰ شرکت، ۵ نفت‌کش و ٦ فرد- ۱۸ بهمن ۱۴۰۳ (ششم فوریه‌ی ۲۰۲۵)
https://ble.ir/sanctionswatch/1739353606100/53364025991148

۷. هدف‌گیری تحریمی اجزای مختلف تجارت نفت ایران؛ اعمال تحریم‌های وزارت خزانه‌داری آمریکا بر ۱۵ شرکت و ۲ نفت‌کش - ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۴ (۱۳ می ۲۰۲۵)
https://ble.ir/sanctionswatch/1747310460155/2593149225567809

اهمیت این سفر برای جمهوری اسلامی ایران از این جهت است که سفرهای مشابه رئیس این معاونت به منطقه در گذشته (به‌خصوص سفر به امارات) همواره برای ایران عواقب ناگواری در پی داشته است. به‌عنوان نمونه، پس از خروج آمریکا از برجام در اردیبهشت ۱۳۹۷، «سیگال مندلکر» رئیس وقت معاونت تروریسم و اطلاعات مالی به امارات سفر کرد و با مقامات مالی و بانک مرکزی امارات رایزنی‌هایی داشت. در نتیجه‌ی این سفر، کم‌تر از یک ماه بعد بانک مرکزی امارات اعلام کرد که فعالیت هفت صرافی بزرگ در امارات را به دلیل نقض قوانین پول‌شویی متوقف کرده است. نتیجه‌ی این اقدامات، وارد آمدن شوک به بازار ارز ایران و جهش حدود ۳ برابری قیمت دلار (از حدود ٦۵۰۰ تومان در اردیبهشت ۱۳۹۷ به حدود ۱۸۵۰۰ تومان در مهر ۱۳۹۷) بود. سفر جاری جان هرلی به منطقه می‌تواند پیامدهایی مشابه سفرهای پیشین برای ایران داشته باشد.

شماره‌ی خبر: ۲۴۰۵	تاریخ انتشار خبر: ۳۱ اکتبر ۲۰۲۵ (۹ آبان ۱۴۰۴)
https://home.treasury.gov/news/press-releases/sb0299	
برچسب: جان هِرلی، تروریسم و اطلاعات مالی، سرزمین‌های اشغالی، امارات، ترکیه، لبنان، فشار حداکثری، نظام مالی بین‌الملل، سازوکار ماشه، سیگال مندلکر، بانک مرکزی امارات، صرافی، پول‌شویی، بازار ارز	

انگاره‌ی قرار داشتن جمهوری اسلامی ایران در نقطه‌ی ضعف که پس از نقطه‌ی عطفی به نام طوفان‌الاقصی در ۱۵ مهر ۱۴۰۲ و به‌خصوص در یک سال اخیر، به پیش‌فرضی بنیادین و فراگیر در میان اندیشکده‌ها و حاکمیت آمریکا تبدیل شده است، هم‌چنان در حال زایش نظریه‌ها، الگوها، روش‌ها، ابزارها و در نهایت، تعیین‌کننده‌ی چارچوب رفتاری غرب علیه ایران است. بسیاری از رفتارهای نظام غرب متشکل از آمریکا، رژیم صهیونیستی و سایر اجزای اروپایی و بعضاً آسیایی آن را می‌توان با تأمل در سطوح گوناگون این سلسله‌ی فکری، توضیح داد. به نظر می‌رسد توصیه به «تشدید تدریجی فشار همه‌جانبه» بر ایران و «وارد آوردن ضربات کوبنده، مرگ‌بار و مقطعی در پنجره‌های فرصتِ مقتضی»، محصول همین انگاره و سیاست اصلی در قبال جمهوری اسلامی ایران در مقطع کنونی باشد.

در همین راستا و در بخش فشار اقتصادی، تحریم‌گذاری هم‌چنان به‌طور جدی در دستور کار دولت آمریکا علیه ایران قرار دارد. کنش‌های تحریمی وزارت خزانه‌داری آمریکا در یک ماه گذشته، گواهی بر این ادعاست. البته، تداوم قرار دادن نام افراد، نهادها و شناورها در فهرست تحریم، یک موضوع و اثرگذاری واقعی آن بر ایران، موضوع دیگری است؛ مطلبی که به بحث روزِ محافل فکری و حتی اجرایی آمریکا تبدیل شده و در شماره‌های پیشین به آن پرداخته شده است. تقویت هرچه بیش‌تر توان دفاعی جمهوری اسلامی ایران که غربی‌ها اصرار دارند از واژه‌ی «بازسازی» برای آن استفاده کنند، به‌وضوح، محل حساسیت واشینگتن قرار گرفته است. بخش قابل‌توجهی از تحریم‌های ثبت‌شده در این شماره از دیده‌بان تحریم مربوط به همین موضوع است. حتی یکی از تحریم‌های نفتی اخیر، به بهانه‌ی مقابله با افزایش توانمندی‌های نظامی ایران انجام شده است.

نکته‌ی دیگر، تشدید حساسیت آمریکا روی کشورهای اطراف ایران، به‌خصوص امارات و عراق است. این کشورها هر کدام به‌نحوی در مقابله با تحریم، به ایران کمک می‌کنند. سفر اخیر «جان هِرلی» معاون تروریسم و اطلاعات مالی وزارت خزانه‌داری به منطقه و انجام سومین کنش تحریمی اختصاصی علیه عراق در چند ماه اخیر، بیان‌گر این است که اوفک احتمالاً در ماه‌های آینده، تمرکز ویژه‌ای روی عراق، امارات و لبنان در راستای افزایش فشار بر ایران خواهد داشت. و نکته‌ی پایانی این‌که در میان برنامه‌های تحریمی اوفک علیه ایران که در سال‌های اخیر بیش‌تر مورد استفاده قرار گرفته[۸]، ضریب و وزن برچسب [SDGT] (مبارزه با تروریسم) نسبت به ضریب برچسب [NPWMD] (مبارزه با اشاعه‌ی تسلیحات کشتارجمعی) فزونی یافته است. تحریم ذیل برنامه‌های مبارزه با تروریسم معمولاً پیچیدگی‌های بیش‌تری برای تحریم‌شونده ایجاد کرده و به‌طور مثال، آن فرد یا نهاد را مشمول قوانینی نظیر قانون کاتسا و عملاً درگیر کنگره می‌کند. به همین نسبت، رفع این جنس از تحریم‌ها نیز کاری دشوارتر بوده و از مذاکره و معامله با صرفاً دولت آمریکا نمی‌توان انتظار آن را داشت. معنای دیگر این روند این است که تحریم‌کننده، با استفاده‌ی بیش‌تر از برچسب [SDGT] به طرف ایرانی این پیام را منتقل می‌کند که چشم‌اندازی برای رفع تحریم‌های ایران مد نظر ندارد.

۸. تحریم ذیل دو برنامه‌ی تحریمی «مبارزه با تروریسم» با برچسب [SDGT] و «مبارزه با اشاعه‌ی تسلیحات کشتارجمعی» با برچسب [NPWMD]

تحقیقات دفتر نماینده تجاری آمریکا در مورد عملکرد چین در توافق تجاری فاز اول

در تاریخ دوم آبان ۱۴۰۴ (۲۴ اکتبر ۲۰۲۵)، دفتر نماینده تجاری آمریکا، آغاز تحقیقات تحت بخش ۳۰۱ درباره نحوه اجرای توافق‌نامه اقتصادی و تجاری میان آمریکا و چین موسوم به «توافق‌نامه فاز اول» را اعلام کرد.

دفتر نماینده تجاری آمریکا(USTR) بررسی می‌کند که آیا چین به‌طور کامل به تعهدات خود در این توافق عمل کرده است یا خیر، و اینکه عدم اجرای این تعهدات چه بار یا محدودیتی بر تجارت آمریکا وارد کرده است، و در نهایت چه اقداماتی، در صورت لزوم، باید در پاسخ اتخاذ شود.

در ۲۲ آذر ۱۳۹۸(۱۳ دسامبر۲۰۱۹)، در پی جنگ اول تجاری ترامپ، آمریکا و چین به توافقنامه فاز یک را امضا کردند. طبق این توافق، چین موافقت کرد که تغییرات ساختاری برای اصلاح اعمال، خط‌مشی‌ها و شیوه‌های تحریف‌کننده در حوزه‌های مالکیت معنوی (IP)، انتقال فناوری و خدمات مالی ایجاد کند. همچنین با توجه به کسری تجاری بزرگ دوجانبه آمریکا با چین، توافق فاز یک چین را متعهد کرد که میزان مشخصی از کالاها و خدمات از آمریکا خریداری کند.

تحلیل:

عدم اجرایی شدن توافق فاز یک در دوره اول ریاست جمهوری ترامپ همواره یکی از پررنگ‌ترین نقدها به سیاست‌های چین ترامپ در آن دوره بوده است. اقدام به آغاز تحقیقات بخش ۳۰۱ برای این توافق در آستانه مذاکرات ترامپ با شی پاسخی به بی‌نتیجه بودن توافقات قدیمی ترامپ به مخالفین داخلی و هشداری به چین در آستانه توافق جدید است. تحقیقات بخش ۳۰۱ نه تنها بستری برای اعمال تعرفه‌های تنبیهی آتی فراهم می‌کند، بلکه یک اهرم حداکثری را برای ترامپ به ارمغان می‌آورد تا چین را برای اعطای امتیازات بیشتر، تحت فشار قرار دهد و تضمین کند که در صورت امضای توافق جدید، هرگونه انحراف از تعهدات با واکنش شدید و قانونی آمریکا مواجه خواهد شد.

شماره‌ی خبر: ۲۴۰۶	تاریخ انتشار خبر: ۲ آبان ۱۴۰۴ (۲۴ اکتبر ۲۰۲۵)
https://ustr.gov/about/policy-offices/press-office/press-releases/2025/october/ustr-initiates-section-301-investigation-chinas-implementation-phase-one-agreement	
برچسب‌ها: توافق تجاری فاز یک، تحقیقات بخش ۳۰۱ قانون تجاری، جنگ تجاری، مذاکرات	

تعلیق تعرفه‌های متقابل آمریکا برای چین

در پی توافق میان رؤسای جمهوری چین و آمریکا، ترامپ در فرمان اجرایی، «تعرفه‌های متقابل» اعمال شده بر چین در فروردین (آوریل) سال جاری را به مدت یکسال دیگر تا ۱۹ آبان ۱۴۰۵(دهم نوامبر ۲۰۲٦) تعلیق کرد.

ترامپ در دستور اجرایی ۱۴۲۵۷، مورخ ۱۳ فروردین ۱۴۰۴ (دوم آوریل ۲۰۲۵) برای جبران کسری تجاری بزرگ آمریکا تعرفه ۳۴درصدی را بر واردات کالاهای چینی اعمال کرد. در پی واکنش‌های متقابل چین ترامپ در دستور اجرایی ۱۴۲۵۹و ۱۴۲٦٦ چند روز پس از دستور اولیه میزان این تعرفه را به ۱۲۵ درصد افزایش داد.

در جریان مذاکرات ماه‌های گذشته میان مقامات تجاری دو کشور هر دو تعرفه‌های اعمالی در این زمان را تعلیق و با یک تعرفه ده درصدی جایگزین کرده بودند. دستور فوق این تعلیق را تا یکسال دیگه تمدید می‌کند.

شماره‌ی خبر: ۲۴۰۷	تاریخ انتشار خبر: ۱۳ آبان ۱۴۰۴ (۴ نوامبر ۲۰۲۵)
https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/11/modifying-reciprocal-tariff-rates-consistent-with-the-economic-and-trade-arrangement-between-the-united-states-and-the-peoples-republic-of-china/	
برچسب‌ها: تعرفه متقابل، تعلیق تعرفه، جنگ تجاری، کسری تجاری،تهدید امنیت ملی، تحقیقات بخش ۳۰۱ قانون تجاری	

کاهش ده درصدی تعرفه مرتبط با قاچاق فنتانیل به آمریکا

با توجه به گفتگوی صورت گرفته میان رؤسای جمهور چین و آمریکا در ماه جاری، در تاریخ ۱۳ آبان ۱۴۰۴(چهارم نوامبر ۲۰۲۵) ترامپ دستور اجرایی مبنی بر کاهش ده درصدی تعرفه‌هایی که بر کالاهای وارداتی از چین در ابتدا سال جاری تحت عنوان کنترل قاچاق فنتانیل اعمال کرده بود، صادر کرد.

در۱۳ بهمن ۱۴۰۳(اول فوریه ۲۰۲۵) ترامپ در فرمان اجرایی ۱۴۱۹۵ جریان مواد مخدر، از جمله فنتانیل، از چین به آمریکا، را یک تهدید غیرعادی و فوق‌العاده برای امنیت ملی، سیاست خارجی، و اقتصاد ایالات متحده دانست. ترامپ برای مقابله با این تهدید و کاهش جریان فنتانیل به آمریکا، یک تعرفه اضافی ده درصدی را بر وارادات محصولات چینی اعمال کرد. یک ماه بعد در ۱۳ اسفند ۱۴۰۳(سوم مارس ۲۰۲۵) با توجه به عدم اقدام جدی از سمت چین برای کاهش جریان فنتانیل ترامپ در فرمان اجرایی ۱۴۲۲۸، میزان این تعرفه را به ۲۰ درصد افزایش داد.

در پی دستور اجرایی اخیر رئیس جمهور ترامپ برای کاهش این تعرفه به ده درصد، چین متعهد شده است که اقدامات قابل توجهی را برای پایان دادن به جریان فنتانیل به آمریکا انجام دهد. این اقدامات شامل متوقف کردن ارسال مواد شیمیایی مشخصی به آمریکای شمالی و کنترل دقیق صادرات مواد شیمیایی مشخص دیگر به تمام مقاصد جهانی است.

شماره‌ی خبر: ۲۴۰۸	تاریخ انتشار خبر: ۱۳ آبان ۱۴۰۴ (۴ نوامبر ۲۰۲۵)
https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/11/modifying-duties-addressing-the-synthetic-opioid-supply-chain-in-the-peoples-republic-of-china/	
برچسب‌ها: تعرفه، تعلیق تعرفه، فنتانیل، تهدید امنیت ملی، جنگ تجاری	

تعلیق اقدامات تنبیهی آمریکا در بخش‌های دریانوردی، لجستیک و کشتی‌سازی

با توجه به توافق صورت گرفته میان رؤسای جمهور آمریکا و چین، دفتر نماینده تجاری آمریکا (USTR) اقدامات تنبیهی مرتبط با دریانوردی، لجستیک و کشتی‌سازی علیه چین را از تاریخ ۱۹ آبان ۱۴۰۴ (دهم نوامبر ۲۰۲۵) به مدت یک‌سال به حالت تعلیق در آورد. بر این اساس عوارض اضافی بر خدمات حمل و نقل مرتبط با کشتی‌های چینی و همچنین عوارض گمرکی مربوط به جرثقیل‌های کشتی به خشکی و تجهیزات بارگیری به مدت یک سال تعلیق می‌شوند. براساس متن بیانیه دفتر تجاری، این تصمیم بر اساس تعهد چین به مذاکره در طول دوره تعلیق اتخاذ شده است.

این اقدامات تنبیهی در نتیجه تحقیقات دفتر نماینده تجاری آمریکا برای مقابله با سلطه چین از طریق هدف قرار دادن صنایع دریانوردی، لجستیک و کشتی‌سازی بر اساس بخش ۳۰۱ قانون تجارت آمریکا اعمال شده بود. بند ۳۰۷(الف)(۱) قانون تجارت به نماینده تجاری اجازه می‌دهد هر اقدامی که تحت بند ۳۰۱ در حال انجام است، را درصورت دستور رئیس جمهور تعدیل کند.

شماره‌ی خبر: ۲۴۰۹	تاریخ انتشار خبر: ۱۸ آبان ۱۴۰۴ (۹ نوامبر ۲۰۲۵)
https://ustr.gov/sites/default/files/files/Press/Releases/2025/Section%20301%20Ships%20FRN%20Action%20Suspension%2011-9-25%20Final.pdf https://ustr.gov/about/policy-offices/press-office/press-releases/2025/november/ustr-suspension-action-section-301-investigation-chinas-targeting-maritime-logistics-and	
برچسب‌ها: تعلیق اقدامات تحریمی، تحقیقات بخش ۳۰۱ قانون تجاری، لجستیک و دریانوردی، تعرفه، جنگ تجاری	

تعلیق مقررات مرتبط با شرکت‌های وابسته وزارت بازرگانی آمریکا

در پی توافق میان چین و آمریکا، وزارت بازرگانی آمریکا مقررات «گسترش کنترل‌های کاربر نهایی برای پوشش شرکت‌های وابسته به برخی از نهادهای فهرست‌شده»[۹] را از تاریخ ۱۹ آبان ۱۴۰۴(دهم نوامبر ۲۰۲۵) به مدت یک سال تعلیق کرد.

در هشتم مهر ۱۴۰۴ (۳۰ سپتامبر ۲۰۲۵)، اداره صنعت و امنیت وزارت بازرگانی آمریکا این مقررات موسوم به «شرکت‌های وابسته» را منتشر کرد. طبق این مقررات، هر نهادی که ۵۰٪ یا بیشتر از مالیکت آنها (مستقیم یا غیرمستقیم، به‌طور فردی یا مجموعاً) متعلق به یک یا چند نهاد موجود در فهرست نهادها (Entity List) یا نهادهای فهرست‌نشده‌ای که تحت الزامات یا محدودیت‌های مجوز به دلیل ساختار مالکیت‌شان قرار دارند، باشد، خودبه‌خود مشمول محدودیت‌های فهرست نهادها می‌شود.

تحلیل:

اعمال این مقررات تعداد شرکتهای چینی تحت محدودیت کاربرنهایی وزارت بازرگانی را از حدود ۱۳۰۰ شرکت به بیش بیست هزار شرکت افزایش می‌داد. لغو این محدودیت اثر بزرگی بر باز بودن تعاملات اقتصادی طرفین دارد.

شماره‌ی خبر: ۲۴۱۰	تاریخ انتشار خبر: ۲۰ آبان ۱۴۰۴ (۱۱ نوامبر ۲۰۲۵)
https://www.federalregister.gov/documents/2025/11/12/2025-19846/one-year-suspension-of-expansion-of-end-user-controls-for-affiliates-of-certain-listed-entities?utm_source=chatgpt.com	
برچسب‌ها: مقررات شرکتهای وابسته، تعلق، جنگ تجاری	

۹. “Expansion of End-User Controls to Cover Affiliates of Certain Listed Entities”

ممنوعیت استفاده از تراشه‌های هوش مصنوعی خارجی در مراکز داده چینی

بنابر گزارش رویترز، دولت چین دستورالعملی صادر کرده است که طبق آن تمام پروژه‌های جدید مراکز داده که بودجه دولتی دریافت کرده‌اند، فقط باید از تراشه‌های هوش مصنوعی ساخت داخل استفاده کنند.

علاوه بر این، نهادهای قانون‌گذار چین به از مراکز داده که کمتر از ۳۰٪ پیشرفت فیزیکی دارند، خواسته‌اند تا تمام تراشه‌های خارجی نصب‌شده را خارج کنند. در غیر این صورت برنامه خرید آن‌ها لغو می‌شود. براساس این دستورات، در مورد پروژه‌هایی که به مراحل پیشرفته‌تر رسیده‌اند، تصمیم‌گیری به‌صورت موردی انجام خواهد شد.

علاوه بر این فایننشنال تایمز گزارش داده است که چین میزان یارانه‌های انرژی را برای شرکتهایی که در مراکز داده خود از تراشه‌های داخلی استفاده می‌کنند را به شدت افزایش داده است. این یارانه‌ها به دلیل میزان مصرف بالاتر انرژی تراشه‌های داخلی نسبت به تراشه‌های پیشرفته سایر شرکتها مانند انودیا است.

تحلیل:

درک درست چین از ماندگاری تحریم‌ها و تشدید مداوم تنش‌ها از آغاز دور نخست رویارویی تجاری در دوره اول ترامپ تا امروز یکی از عناصر کلیدی موفقیت این کشور در مقابله با فشارهای آمریکا بوده است. این فهم واقع‌بینانه، پکن را به اتخاذ سیاست‌هایی سوق داده که وابستگی آن به بازار، منابع و فناوری‌های غربی کاهش می‌دهد و آثار تحریم‌ها را محدود می‌کند. اقدام اخیر چین در ممنوعیت داوطلبانه استفاده از تراشه‌های پیشرفته غربی در زیرساخت‌های حیاتی و مراکز داده را باید ادامه همین مسیر دانست. همچنین، چارچوب برنامه پنج‌ساله پانزدهم که ماه گذشته تدوین شد و بر تشدید سیاست‌های دوره قبل — به‌ویژه سرعت‌بخشیدن به خودکفایی در فناوری‌های پیشرفته — تأکید دارد، نشان می‌دهد که چین در چشم‌انداز بلندمدت خود، تحریم‌ها و تشدید اختلاف با آمریکا و غرب را واقعیتی گریزناپذیر می‌بیند و در حال آماده‌سازی ساختاری برای زیست و رشد در چنین محیطی است.

شماره‌ی خبر: ۲۴۱۱	تاریخ انتشار خبر: ۱۳و۱۴ آبان ۱۴۰۴ (۴ و ۵ نوامبر ۲۰۲۵)
https://www.reuters.com/world/china/china-bans-foreign-ai-chips-state-funded-data-centres-sources-say-2025-11-05/ https://www.ft.com/content/cad2cdd6-7cce-4de3-8710-977de667378c	
برچسب‌ها: هوش مصنوعی، خودکفایی، مقابله با تحریم، تراشه‌های پیشرفته، رقابت استراتژیک	

تعلیق تحریم صادراتی ۳۱ فرد و نهاد آمریکایی

در پی توافق میان چین و آمریکا، وزارت بازرگانی چین، ممنوعیت اعمالی بر ۳۱ نهاد چینی را که در ماه‌های فروردین(آوریل) و اسفند(مارس) گذشته در فهرست سیاه کنترل‌های صارداتی چین قرار گرفته بودند به مدت یک سال تعلیق کرد. وزارت بازرگانی چین به ترتیب در تاریخ‌های ۴ مارس و ۴ آوریل ۲۰۲۵، (اطلاعیه‌های شماره ۱۳ و ۲۱ سال ۲۰۲۵)، ۱۵ و ۱۶ نهاد آمریکایی را در فهرست کنترل صادراتی قرار داد و صادرات اقلام با کاربرد دوگانه به آن‌ها را ممنوع کرد.
اما همچنان اگر صادرکنندگان نیاز به صادرات اقلام با کاربرد دوگانه به نهادهای فوق‌الذکر داشته باشند، باید بر اساس «مقررات کنترل صادرات اقلام با کاربرد دوگانه» به وزارت بازرگانی درخواست دهند. وزارت بازرگانی پس از بررسی درخواست‌ها ممکن است مجوز صادراتی به این نهادها را صادر کند.

شماره‌ی خبر: ۲۴۱۲	تاریخ انتشار خبر: ۱۴ آبان ۱۴۰۴ (۵ نوامبر ۲۰۲۵)
https://www.mofcom.gov.cn/xwfb/xwfyrth/art/2025/art_7e09fc75390f4a078466b56ac9d6503a.html?utm_source=chatgpt.com	
برچسب‌ها: کنترل‌صادرات کاربر نهایی، کنترل صادراتی اقلام با کاربرد دوگانه، جنگ تجاری، تعلیق کنترل صادراتی	

تعلیق تعرفه‌های اعمالی بر محصولات وارداتی از آمریکا

در پی توافقات انجام شده چین و آمریکا و تعلیق «تعرفه‌های متقابل» آمریکا، کمیته تعرفه‌های گمرکی شورای دولتی چین در اطلاعیه‌ای تعرفه‌های اعمال شده بر محصولات آمریکایی در واکنش به «تعرفه‌های متقابل» را به مدت یکسال دیگر تعلیق کرد و تعرفه ۱۰ درصدی جایگزین آن را تداوم داد.

شماره‌ی خبر: ۲۴۱۳	تاریخ انتشار خبر: ۱۴ آبان ۱۴۰۴ (۵ نوامبر ۲۰۲۵)
http://gss.mof.gov.cn/gzdt/zhengcefabu/202511/t20251105_3975756.htm	
برچسب‌ها: تعرفه متقابل، تعلیق تعرفه، جنگ تجاری	

تعلیق تعرفه اعمالی بر محصولات کشاورزی آمریکایی

اداره گمرک چین در اطلاعیه‌ای (اطلاعیه شماره نه سال ۲۰۲۵) اعلام کرد، در راستای اجماع حاصل شده در مذاکرات با آمریکا از تاریخ ۱۹ آبان ۱۴۰۴(ده نوامبر ۲۰۲۵) تعرفه‌های اضافی بر برخی محصولات کشاورزی وارداتی با منشأ آمریکا را که در «اطلاعیه کمیسیون تعرفه‌ها سال ۲۰۲۵، شماره ۲» مقرر شده بود، متوقف می‌کند.

«اطلاعیه شماره ۲» کمیسیون تعرفه‌ها در واکنش به اعمال تعرفه ده درصدی آمریکا بر تمام کالاهای چینی به بهانه قاچاق فنتانیل، تعرفه ۱۵درصدی را بر مرغ، گندم، پنبه و ذرت و تعرفه ده درصدی را بر واردات سورگوم، سویا، گوشت خوک، گوشت گاو، محصولات آبزی، میوه‌ها، سبزیجات و لبنیات از آمریکا اعمال کرده بود.

شماره‌ی خبر: ۲۴۱۴	تاریخ انتشار خبر: ۱۴ آبان ۱۴۰۴ (۵ نوامبر ۲۰۲۵)
http://m.mof.gov.cn/zcfb/202511/t20251105_3975755.htm	
برچسب‌ها: تعرفه، تعلیق تعرفه، محصولات کشاورزی، جنگ تجاری	

تعلیق تحریم شرکت‌تابعه آمریکایی شرکت کشتی‌سازی هانوی اوشن

وزارت بازرگانی چین اعلام کرده با توجه به تعلیق یکساله اقدامات آمریکا بر بخش صنایع کشتیرانی، لجستیک و کشتی سازی چین، اقدامات متقابل علیه پنج شرکت تابعه آمریکایی شرکت کشتی‌سازی هانوا اوشن (Hanwha Ocean Co.,Ltd.) را از ۱۹ آبان ۱۴۰۴ (دهم نوامبر ۲۰۲۵) به مدت یک سال تعلیق می‌کند.

این اقدام وزارت بازرگانی چین براساس «قانون مقابله با تحریم‌های خارجی جمهوری خلق چین» اعمال شده بود و سازمان‌ها و افراد در قلمرو چین را از انجام هرگونه معامله، همکاری یا فعالیت‌های مرتبط با این نهادها منع می‌کرد.

شماره‌ی خبر: ۲۴۱۵	تاریخ انتشار خبر: ۱۶ آبان ۱۴۰۴ (۷ نوامبر ۲۰۲۵)
https://www.mofcom.gov.cn/zwgk/zcfb/art/2025/art_6c39182947834183b260fe287d2c0792.html	
برچسب‌ها: تعلیق تحریم، قانون مقابله با تحریم‌های خارجی چین، جنگ تجاری	

تعلیق کنترل‌های صادراتی ماه گذشته چین بر زنجیره تأمین مواد معدنی حیاتی

وزارت بازرگانی و اداره گمرک چین در اطلاعیه‌ای (اطلاعیه شماره ۷۰ سال ۲۰۲۵)، اجرای اعلامیه‌های شماره ۵۵، ٥٦، ۵۷، ۵۸، ٦١، ٦٢ سال ۲۰۲۵، از تاریخ ۷ نوامبر ۲۰۲۵ تا ده نوامبر ۲۰۲٦، به حالت تعلیق در آورد.

این شش اطلاعیه، در واکنش به قانون موسوم به «شرکت‌های تابعه» آمریکا در ماه گذشته کنترل‌های صادراتی گسترده‌ای را بر زنجیره مواد معدنی حیاتی اعمال می‌کرد و کنترلهای فراسرزمینی را بر صادرات حداقلی این مواد و فناوری‌های مرتبط اعمال می‌کرد.

شماره‌ی خبر: ۲۴۱٦	تاریخ انتشار خبر: ١٦ آبان ۱۴۰۴ (۷ نوامبر ۲۰۲۵)
https://www.mofcom.gov.cn/zwgk/zcfb/art/2025/art_b1ec77dd3f0d4762952904df7cdaadec.html	
برچسب‌ها: کنترل صادرات، تعلیق، مواد معدنی حیاتی، جنگ تجاری	

تعلیق ممنوعیت صادرات گالیم، ژرمانیوم، آنتیموان و مواد فوق سخت به آمریکا

وزارت بازرگانی چین در اطلاعیه‌ای (اطلاعیه شماره ۷۲ سال ۲۰۲۵) بند دوم اطلاعیه شماره ۴٦ سال ۲۰۲۴ این وزارت خانه را از تاریخ ۹ نوامبر ۲۰۲۵ تا ۲۷ نوامبر ۲۰۲٦ به حالت تعلیق درآورد.

اطلاعیه شماره ۴٦ وزارت بازرگانی آمریکا در دی (دسامبر) سال گذشته صادرات اقلام دو منظوره مربوط به گالیم، ژرمانیوم، آنتیموان و مواد فوق سخت به آمریکا را ممنوع کرده بود و الزامات سخت‌گیرانه مرتبط با «کاربرنهایی» و «مصرف نهایی» را بر صادرات اقلام گرافیت با استفاده دوگانه به آمریکا اعمال کرده بود. که براساس بیانیه جدید این الزامات تا یک سال تعلیق می‌شوند.

بند یک این اطلاعیه که صادرات تمامی اقلام با کاربرد دوگانه «به کاربران نظامی» آمریکایی یا برای «مصارف نظامی» در آمریکا ممنوع می‌کرد همچنان پابرجاست.

شماره‌ی خبر: ۲۴۱۷	تاریخ انتشار خبر: ۱۸ آبان ۱۴۰۴ (۹ نوامبر ۲۰۲۵)
https://www.mofcom.gov.cn/zwgk/zcfb/art/2024/art_3d5e990b43424e60828030f58a547b60.html https://www.mofcom.gov.cn/zwgk/zcfb/art/2025/art_5c68985a6b1a46778e2e8dbff1bb1601.html	
برچسب‌ها: کنترل صادرات، مواد معدنی حیاتی، تحریم نظامی، جنگ تجاری	

تعلیق هزینه‌های بندری چین بر کشتی‌های آمریکایی

در پی توافق اخیر چین و آمریکا و لغو اقدامات تحریمی آمریکا بر بخش‌های دریانوردی و لجستیک چینی، وزارت حمل و نقل چین، هزینه‌های بندری ویژه برای کشتی های آمریکا را به مدت یکسال تعلیق کرد.
وزارت حمل و نقل چین در تاریخ ۱۸ مهر ۱۴۰۴ (دهم اکتبر ۲۰۲۵) در پاسخ به اقدامات تنبیهی بخش ۳۰۱ آمریکا بر بخش‌های دریانوردی و لجستیک چینی، عوارض بندری ویژه‌ای را بر کشتی‌های مرتبط با آمریکا اعلام کرده بود.

شماره‌ی خبر: ۲۴۱۸	تاریخ انتشار خبر: ۱۹ آبان ۱۴۰۴ (۱۰ نوامبر ۲۰۲۵)
https://xxgk.mot.gov.cn/jigou/syj/202511/t20251104_4179268.html?utm_source=chatgpt.com	
برچسب‌ها: عوارض ویژه بندری، تعلیق، جنگ تجاری	

اعمال کنترلهای صادرات چین بر روی مواد پیش‌ساز فنتانیل

وزارت بازرگانی چین محدودیت‌های صادراتی بر ۱۳ نوع ماده شیمیایی به کشورهای آمریکا، کانادا و مکزیک اعلام کرده است.
بر این اساس، از تاریخ ۱۹ آبان ۱۴۰۴(دهم نوامبر ۲۰۲۵)، صادرکنندگان برای صادرات این مواد شیمیایی که عمدتاً مشتقات پیپریدون (Piperidone) و پیپریدین (Piperidine) هستند و اغلب به عنوان پیش‌سازهای کلیدی در سنتز اپیوئیدهایی مانند فنتانیل و مشتقات آن مورد استفاده قرار می‌گیرند، به کشورهای آمریکا، مکزیک و کانادا باید بر اساس «مقررات موقت مدیریت صادرات مواد شیمیایی پیش‌ساز به کشورها و مناطق خاص» مجوز دریافت کنند.
علاوه براین کنترل صادرات ۴۱ ماده شیمیایی پایه (مانند حلال‌ها) به میانمار، لائوس و افغانستان نیز تشدید شده است.

شماره‌ی خبر: ۲۴۱۹	تاریخ انتشار خبر: ۱۹ آبان ۱۴۰۴ (۱۰ نوامبر ۲۰۲۵)
https://www.mofcom.gov.cn/zwgk/zcfb/art/2025/art_df629a8dc2244bc4a57f3656618bfb5f.html	
برچسب‌ها: کنترل صادراتی، فنتانیل، توافق تجاری	

تحریم شرکت‌های میانماری متهم به ارتباط با چین

وزارت خزانه‌داری آمریکا، تحریم‌هایی را علیه ارتش نیکوکاری دموکراتیک کارن (DKBA) و نهادهایی از جمله Trans Asia و Troth Star در میانمار اعمال کرد. وزارت خزانه‌داری آمریکا ادعا می‌کند که این نهادها مرتبط با جرایم سازمان‌یافته چینی هستند.

این نهادها متهم هستند که مراکز کلاهبرداری سایبری در میانمار راه‌اندازی کرده‌اند که با استفاده از قاچاق انسان و کلاهبرداری‌های سرمایه‌گذاری آنلاین، آمریکایی‌ها را هدف قرار داده‌اند. آمریکا هدف این اقدام را مقابله با شبکه‌های تبهکاری می‌داند که میلیاردها دلار از شهروندان آمریکایی سرقت و جنگ داخلی در میانمار را تأمین مالی می‌کنند. این تحریم‌ها دسترسی این شبکه‌های ادعا شده مرتبط با دولت چین را به سیستم مالی آمریکا مسدود می‌کند.

تحلیل:

در این تحریم وزارت خزانه‌داری آمریکا علیه شبکه‌های کلاهبرداری سایبری در میانمار و نهادهای مالی مرتبط با جرایم سازمان‌یافته چینی، هرچند آمریکا مستقیماً نهادهای چین را هدف نداده است، اما با برجسته کردن نقش کلیدی شرکت‌های پوششی چینی در پولشویی میلیاردها دلار سود حاصل از قاچاق انسان و کلاهبرداری، می‌تواند زمینه را برای هدف قرار دادن مستقیم نهادهای مالی چینی تحت قوانین مبارزه با پولشویی در آینده فراهم کند.

شماره‌ی خبر: ۲۴۲۰	تاریخ انتشار خبر: ۲۱ آبان ۱۴۰۴ (۱۲ نوامبر ۲۰۲۵)
https://home.treasury.gov/news/press-releases/sb0312	
برچسب‌ها: وزارت خزانه‌داری، فهرست SDN، تحریم مالی، پولشویی	

تحریم شرکت‌های چینی به دلیل حمایت از پهپادهای ایران

وزارت خزانه‌داری آمریکا در تاریخ ۲۱ آبان ۱۴۰۴ (۱۲ نوامبر ۲۰۲۵)، ۳۲ فرد و نهاد را در هشت کشور با اتهام مشارکت در اداره شبکه‌های تدارکاتی برای برنامه‌های موشک‌های بالستیک و پهپادهای ایران مورد هدف قرار داده است که یک فرد و سه نهاد از بین آنها چینی هستند.

اهداف چینی این اعلامیه شامل شرکتهای Hin Yun Trading Company Limited، Qian Xi Long Trading Co، Yiwu City Xianma Import and Export Co Ltd و مالک آنها Ma Jie می‌شود که ادعا می‌شود زمینه را برای تأمین مواد اولیه سوخت موشک‌های بالستیک، شامل سدیم کلرات، سدیم پرکلرات و اسید سباسیک، از چین برای صنایع شیمیایی پارچین (PCI) فراهم کرده‌اند.

شماره‌ی خبر: ۲۴۲۱	تاریخ انتشار خبر: ۲۱ آبان ۱۴۰۴ (۱۲ نوامبر ۲۰۲۵)
https://home.treasury.gov/news/press-releases/sb0313	
برچسب‌ها: فهرست SDN، وزارت خزانه‌داری، ایران، چین	

در پی تشدید دوباره تنش‌ها میان چین و آمریکا در ماه گذشته، رؤسای‌جمهور دو کشور در هشتم آبان (۳۰ اکتبر) در کره جنوبی دیدار و گفت‌وگو کردند. این دیدار به مجموعه‌ای از توافق‌ها و لغو برخی محدودیت‌هایی انجامید که در دور دوم ریاست‌جمهوری ترامپ اعمال شده بود و در بخش‌های خبری به آن پرداخته شد. دیدار حضوری رؤسای‌جمهور همواره اهمیتی ویژه داشته و توافقات حاصل از آن معمولاً به‌عنوان نقطه‌عطفی تعیین‌کننده در جهت‌دهی به روابط دو کشور تلقی می‌شود. از همین رو، نتایج به‌دست‌آمده و نیز آنچه انتظار می‌رفت اما محقق نشد، حاوی نکات تحلیلی مهمی است که می‌تواند مسیر و روندهای آینده در روابط دو کشور را روشن‌تر و قابل پیش‌بینی‌تر سازد.

کاهش تنش‌ها، آتش بس اما ناپایدار

نمای توافقات انجام شده، تقریباً وضعیت محدودیتها را به فروردین ماه امسال باز می‌گردادند. تعرفه‌های دو طرف به کمی عقب‌تر از شرایط قبل جنگ تجاری بازگشته‌اند. امتیازات اصلی مانند خرید سویا و همکاری در زمینه فنتانیل، در ابتدای سال نیز وجود داشتند . این نتایج در شرایطی‌است که گشایش قابل توجهی در رفع ناترازی تجاری و تغییر شیوه‌های تجاری و ساختار اقتصاد چین- که هدف اعلامی ترامپ در ابتدای آغاز این تنش‌ها در فروردین ماه بود- ایجاد نشده است. در حاشیه نتایج حاصل شده چالش‌هایی نیز وجود دارند. گزارش‌ها نشان می‌دهد که این نتایج در سایه اجتناب از پرداختن به مسائل حساس و اختلافات بنیادی که می‌توانسته توافق را دور کند مانند تایوان[۱۰] حاصل شده است. از سویی برخی از نتایج مورد انتظار نیز حاصل نشده است. به عنوان نمونه، پیش از دیدار دو رئیس جمهور، بسنت وزیر خزانه‌داری آمریکا اعلام کرده بود که در جریان مذاکرات کوالالامپور -که در هفته قبل از دیدار شی و ترامپ انجام شد و چارچوب اساسی توافقات را فراهم کرد- چارچوب توافق تیک‌تاک حاصل شده، چین آن را تأیید کرده و انتظار می‌رود این معامله در دیدار بین ترامپ و شی نهایی شود[۱۱]. اما علی رغم خوشبینی تیم ترامپ به نظر می‌رسد هنوز اختلافات اساسی در این زمینه وجود دارد. بسنت پس از دیدار شی و ترامپ حل و فصل مسئله تیک تاک را به هفته‌ها و ماه‌های آینده[۱۲] موکول کرد.

---

۱۰. https://www.reuters.com/world/us/us-will-stoutly-defend-its-interests-defence-secretary-tells-china-31-10-2025/

۱۱. https://www.nytimes.com/26/10/2025/us/politics/trump-xi-tiktok-deal-bessent.html

۱۲. https://www.nytimes.com/30/10/2025/us/politics/trump-xi-tiktok-deal.html

مسئله دیگر عدم تطابق تفسیرها بعد از مذاکرات است. واشنگتن و پکن تفسیرهای متفاوتی از توافق منتشر کرده‌اند. بزرگترین شکاف مربوط به دامنه توقف اجرای رژیم صدور مجوز خاک‌های کمیاب توسط چین و خرید سویا و مسئله شرکت تراشه‌ساز اروپایی نکسپریا است.

در زمینه کنترل‌های صادرات مواد معدنی بیانیه کاخ سفید[۱۳] مدعی است «چین مجوزهای عمومی معتبر برای صادرات خاک‌های کمیاب، گالیوم، ژرمانیوم، آنتیموان و گرافیت به نفع کاربران نهایی آمریکا و تامین کنندگان آنها در سراسر جهان صادر خواهد کرد. و این مجوز عمومی به معنای حذف عملی کنترل هایی است که چین از سال ۲۰۲۳ اعمال کرده است». اما چین به جز لغو محدودیت‌های ماه گذشته، تنها «ممنوعیت قطعی» صادرات این مواد به کاربران غیرنظامی آمریکا را برداشته است و رژیم کنترل صادرات عمومی و درخواست مجوز موردی همچنان پابرجاست. کما اینکه چین در همین ماه با تشدید نظارت‌ها بر ساختار کنترلهای صادراتی خود برای صادرات تنگستن، آنتیموان و نقره[۱۴]، محدود کردن صادر کنندگان و سهیمه‌های صادراتی تلاش کرده است تا کنترل دقیق‌تری برصادرات این مواد داشته باشد.

در زمینه خرید سویا، واشنگتن مدعی است که چین متعهد به خرید ۱۲ میلیون تن سویا در دو ماه باقی مانده از سال جاری میلادی و خرید سالانه حداقل ۲۵ میلیارد دلاری در سال ۲۰۲۶ و ۲۰۲۷ و ۲۰۲۸شده است. چین در این زمینه به تعهد روشنی اشاره نکرده است. تعرفه‌های تلافی‌جویانه بر واردات محصولات کشاورزی آمریکا را به حالت تعلیق درآورده است و مجوزهای وارداتی لغو شده را دوباره اعطا کرده است[۱۵]. تحلیلگران معتقدند که خریدهای گسترده از آمریکای جنوبی در ماه‌های گذشته اکنون چین را با مازاد عرضه بی‌سابقه‌ای مواجه کرده است که می‌تواند مانع از هدف واشنگتن برای فروش سویا خود به چین و رفع معضل کشاورزانش شود.

تفسیرهای متضاد و فقدان تعهدات سخت و متن توافق مشترک، موجب می‌شود که توافق حاصل بسیار شکننده و احتمالاً زودگذر باشد، و منجر به تکرار چرخه تعامل-اتهام متقابل-و تشدید تنش خواهد شد که در ماه‌های پیش چندین بار تکرار شده است. پایداری اختلافات ساختاری مانند وضعیت تجاری و چالش‌های امنیتی مانند مسیله تایوان و تحریم‌های ریشه دار بر این ناپایداری می‌افزاید. در یک کلام می‌توان گفت توافق انجام شده یک آتش بست سطحی و تنش‌زدایی موقت در جنگ تجاری است که هدف اصلی آن مدیریت روابط و جلوگیری از بدتر شدن اوضاع بود. اغلب تحلیل‌های بین‌المللی نیز بر همین برداشت تأکید دارند.

---

۱۳. https://www.whitehouse.gov/fact-sheets/11/2025/fact-sheet-president-donald-j-trump-strikes-deal-on-economic-and-trade-relations-with-china/

۱۴. https://www.mofcom.gov.cn/zcfb/zc/art/2025/art_0226b2775b0142c0897e680ba9046d6d.html

۱۵. https://www.reuters.com/world/china/china-restores-soybean-licenses-us-firms-ends-log-ban-07-11-2025/

تأیید استراتژی پکن

این نشست هر چند به سمت حرکت مسائل ساختاری طرفین نرفته است، اما برتری استراتژی چین یعنی مقابله قاطعانه و بدون کرنش در برابر اقدامات دولت ترامپ را مجدداً تأیید می‌کند. در حالیکه جنگ تجاری اول ترامپ در سال ۲۰۱۸ منجر به تعهد چین برای خرید بیشتر کالای آمریکایی و برخی تعهدات در مورد تغییر ساختار روابط اقتصادی دو کشور بود، اما در توافق ناشی از جنگ تجاری دوم چین تعهداتی مشابه جنگ تجاری قبل را متضمن نشده است. چین در چهار سال زمان بین دو دوره ترامپ به جای تمرکز بر اصلاحات ساختاری مورد نظر آمریکا، سه استراتژی مقابله با تحریم را گسترش داد: اول،«نقاط آسیب‌پذیری» خود، یعنی بخش‌هایی که به غرب به رهبری آمریکا وابسته بود، را شناسایی کرد و با ایجاد صنایع داخلی و توسعه منابع جایگزین برای منابع حیاتی خود، نقاط آسیب پذیریش را کاهش داد. دوم، با تقویت نقاط قوت خود مانند تسلط بر زنجیره تأمین مواد معدنی حیاتی و ایجاد ساختارهای قانونی لازم آنها را به سلاحی برای مقابله با تحریم‌های آمریکا تبدیل کرد. استراتژی سوم چین در این مدت تغییر مدل تولید خود به سمت تولید قطعات[۱۶] و نه فقط محصولات نهایی منجر به ادغام عمیق‌تر او در زنجیره‌های تأمین جهانی شده است که نه تنها او را از تحریم گسترده آمریکا مصون می‌کند، بلکه تلاش‌های آمریکا برای تحریم‌های چندجانبه علیه چین را نیز کم اثر می‌کند.

چین با تکیه بر اصلاحات انجام داده و یافتن روش‌هایی برای اعمال ضربه‌های مؤثر به آمریکا و تحمیل هزینه‌های گسترده بر تصمیمات یکجانبه واشنگتن، در طول یکسال گذشته بارها ترامپ را در موضع دفاعی قرار داد و مانع از اعمال تحریم بیشترعلیه خود شده است.

از طرفی سیاستهای تجاری ترامپ در یکسال گذشته نه تنها موضع چین را تغییر نداده است و تنش‌های بین‌المللی آمریکا را در سراسر جهان افزایش داده است. افزون بر آن، این اقدامات به بهبود وضعیت اقتصادی داخلی آمریکا و تحقق وعده‌های انتخاباتی او نیز منجر نشده است. اقدام ترامپ در هفته‌های گذشته در کاهش تعرفه واردات مواد غذایی[۱۷] در واکنش به نگرانی‌های فزاینده از تورم بود و همچنین گزارش‌ها مربوط به ضعف پیوسته تولیدات صنعتی در ماه‌ها گذشته که ناشی از فشار تعرفه بر روی مواد اولیه[۱۸] است، نشان‌دهنده همین روند است و تأیید می‌کند که در پسِ اقدامات ترامپ، استراتژی منسجم و بلندمدتی وجود ندارد.

---

۱۶. https://www.oxfordeconomics.com/resource/why-have-chinas-export-held-up-so-well-under-higher-us-tariffs/

۱۷. https://www.reuters.com/business/trump-cuts-tariffs-beef-coffee-other-foods-inflation-concerns-mount-14-11-2025

۱۸. https://www.reuters.com/world/us/us-manufacturing-contracts-further-october-supplier-delivery-times-lengthen-03-11-2025/

پذیرفته شدن به عنوان رقیب همتا مهمترین دستاورد چین

از آغاز جنگ تجاری دوم ترامپ، پکن حداقل در سه نوبت از اجرای اقدامات تنبیهی واشنگتن جلوگیری کرده و آن را مجبور به بازگشت به میز مذاکره کرده است. چین از ابتدای این دور از جنگ تجاری پیوسته تأکید داشت که حاضر به گفتگو و حل مسائل با آمریکاست به شرطی که آمریکا از «موضعی برابر» وارد گفتگو و مذاکره شود. اکنون به نظر می‌رسد روندهای طی شده در چند ماه گذشته توانسته است این نتیجه را برای چین حاصل کند. دیوید دائوکویی لی مشاور دولت چین این دستاورد و اهمیت آن برای چین را تأیید می‌کند: «در میان تمام ملاقات‌های بین دو رهبر، این دیدار شاید مهم‌ترین دیدار و واقعاً تاریخی باشد. اساساً مهمترین پیشرفت برای هر دو طرف این است که آمریکا چین را به عنوان شریک برابر برای گفتگو در مورد مسائل به رسمیت بشناسد.»[۱۹]

پیش‌بینی روندهای آتی

آمریکا معتقد است که زمان به نفع اوست و می‌تواند از این فرصت تعلیق یکساله برای گریز از وابستگی به چین در زمینه خاک‌های کمیاب استفاده کند. بسنت وزیر خزانه‌داری آمریکا معتقد است که چین با تسلیحاتی کردن خاک‌های کمیاب و استفاده نابجا از آن مرتکب اشتباه شده و همه را نسبت به خطر هوشیار کرده است. او اصرار دارد که آمریکا طی دو سال می‌تواند منابع جایگزین را ایجاد کند.[۲۰]

هر چند تنش‌های ماههای قبل بر سر تسلط چین بر زنجیره‌های تأمین مواد معدنی حیاتی خودآگاهی نسبت به ضعف آمریکا و متحدانش در این زمینه را بیش از پیش آشکار کرده است و تلاش‌ها در این زمینه را شتاب داده اما شکستن انحصار چین در این حوزه به دلیل پیچیدگی‌های متعدد بازار، فناوری و منابع کار دشورای خواهد بود و چین هم برای حفظ این انحصار تلاش می‌کند. بنابر بررسی‌های انجام شده در دولت بایدن ایجاد هر پایگاه تولیدی برای مواد معدنی حیاتی صرف نظر از فعالیتهای صدور مجوز حداقل ده سال فرصت نیاز دارد.[۲۱]

لذا انتظار برای رفع وابستگی در کوتاه مدت و کند کردن سلاح چین معقول به نظر نمی‌رسد. علاوه بر اینکه موافقت چین با توقف یک‌ساله گسترش کنترل صادرات خاک کمیاب، به پکن هم فضا و زمان می‌دهد تا ظرفیت‌های بوروکراتیک لازم برای اجرای رژیم کنترلی خود را در آینده تقویت کند.

---

۱۹. https://www.bloomberg.com/news/articles/03-11-2025/beijing-adviser-says-us-talks-cement-china-as-equal-partner?utm_source=chatgpt.com

۱۷. https://www.reuters.com/business/trump-cuts-tariffs-beef-coffee-other-foods-inflation-concerns-mount-14-11-2025

۱۸. https://www.reuters.com/world/us/us-manufacturing-contracts-further-october-supplier-delivery-times-lengthen-03-11-2025/

آمریکا بر این باور است که مجموعه توافقات تجاری‌ای که طی ماه‌های گذشته با شرکای مختلف خود امضا کرده، نظمی تجاریِ چندجانبه پدید آورده است که می‌تواند در برابر اقدامات چین ایستادگی کند. این توافقات ــ به‌ویژه آنهایی که با کشورهای جنوب شرق آسیا منعقد شده‌اند ــ شامل بندهایی است که می‌کوشد مقررات داخلی این کشورها را با محدودیت‌های تجاری آمریکا علیه چین هماهنگ کرده و از انتقال کالای چینی از مسیر این کشورها به آمریکا جلوگیری کند. هرچند این توافقات هنوز تا مرحله اجرا فاصله زیادی دارند، اما در صورت عملیاتی شدن می‌توانند بر چین فشار وارد کنند. با این حال، چین در سال‌های گذشته با ادغام هرچه بیشتر زنجیره تولید خود در همین کشورها، تحقق چنین محدودیت‌هایی را دشوار و حتی ناممکن کرده است. گذر زمان نشان خواهد داد که آمریکا تا چه اندازه می‌تواند از طریق این توافقات بر اقتصاد چین اثر بگذارد.

از طرف دیگر، توافق اخیر آمریکا و چین و کاهش مجدد تعرفه‌های اعمالی برچین شرایط خاصی را برای سایر شرکای آمریکا ایجاد کرده است. اکنون ترامپ بین تمرکز بر به حداکثر رساندن درآمدها و واکنش به قدرت تلافی جویانه چین، تعرفه‌ها بر برخی کشورهای دوست را بالاتر از تعرفه‌های اعمالی بر چین قرار داده است. به دنبال توافق میان شی و ترامپ، تعرفه‌های اعمالی بر چین پایین‌تر از هند، ویتنام، کانادا و ... است. واردکنندگان کالا از چین اکنون در مقایسه با واردات از سایر نقاط جهان، جریمه کمتری نسبت به قبل از آغاز دور دوم ترامپ متحمل می‌شوند. این نتیجه تولیدکنندگانی را که در سالهای اخیر به دنبال خارج کردن زنجیره‌های تأمین از چین به کشورهای دوست و متحد آمریکا بودند را با سردرگمی مواجه کرده است. این نابرابری و عدم ثبات در سیاست‌ها موجب چالش در روابط شرکا و دوستان آمریکا با او شود.

در نهایت، نشست اخیر میان شی جین‌پینگ و ترامپ بیش از آنکه یک موفقیت بزرگ یا گامی مهم در روابط دو قدرت باشد، لحظه‌ای حیاتی برای پیشگیری از فروپاشی رابطه به شرایط غیرقابل بازگشت بود و فرصتی موقت فراهم کرد تا طرفین برای مواجهه در مراحل بعدی آماده شوند. در رقابت استراتژیک میان چین و آمریکا بر سر نظم آینده جهانی، آمریکا هنوز در برخی حوزه‌ها دست برتر را دارد و می‌تواند در کوتاه مدت سرعت و فشار درگیری را تعیین کند اما روند منتهی به توافق اخیر نشان می‌دهد که چین توانایی خود را برای تنظیم اثر این فشارها افزایش داده است و حتی می‌تواند جهت بازی آمریکا را تغییر دهد. به نظر می‌رسد در این رقابت، که احتمالاً در ماه‌ها و سال‌های آینده بارها با چرخه‌های تعامل و تشدید تنش مواجه خواهیم شد، برنده کسی خواهد بود که بتواند رقابت را در بلندمدت ادامه دهد و خود را برای مبارزه‌ای طولانی و مستمر آماده کرده باشد.

تحریم دو شرکت بزرگ نفت روسیه از سوی آمریکا

در تاریخ یکم آبان ۱۴۰٤ (۲۲ اکتبر ۲۰۲۵) وزارت خزانه‌داری آمریکا در اقدامی دو شرکت نفتی روسیه را تحریم نمود. این اقدام دو شرکت بزرگ نفتی روسیه، شرکت سهامی آزاد روسنفت اویل (روس‌نفت) و شرکت سهامی عام لوک اویل (لوک‌اویل) را که اکنون تحریم شده‌اند، هدف قرار می‌دهد. همچنین این اقدام شرکت‌های تابعهٔ (۳٦ شرکت) این دو را نیز تحت تحریم قرار می‌دهد که شامل:

لوک‌اویل پرم، لوک‌اویل آیک، لوک‌اویل کالینینگراد، لوک‌اویل غرب سیبری، شرکت نوآوری سوخت و انرژی روسیه، اورال‌اویل، شرکت سهامی پالایشگاه نفت کویبیشف، شرکت سهامی سیبنفتگاز، باشنفت، ونکورنفت، شرکت نفت و گاز شرق سیبری، گروزنی‌نفتگاز، روسپان اینترنشنال، شرکت پالایش نفت ریازان، سامارانفتگاز، خارامپورنفتگاز، باشنفت پولوس، نفت و گاز کینسکو-چاسلسکویه، آر ان پورنفتگاز، پالایشگاه نفت تواپس، کراسنودارنفتگاز، پالایشگاه آچینسک، پالایشگاه نفت نووکویبیشفسک، اورنبورگ نفت، ساموتلورنفتگاز، پالایشگاه نفت سیزران، ورخنچونسکنفتگاز، پالایشگاه نفت ساراتوف، شرکت سهامی عام اودمورت‌نفت، پالایشگاه نفت کامسومولسک، نیاگان نفتگاز، اووات‌نفت‌گاز، یوگانسک نفت‌گاز و تولید نفت و گاز تااس یوریاخ می‌گردد.

تحلیل:

این موضوع از دو سو قابل تحلیل است. از سوی اول قراردادن دو شرکت بزرگ روسیه در لیست تحریم که نقش بسیار مهمی در صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی روسیه دارند، اولین تعیین یا شناسنه‌دار کردن اشخاص حقیقی/حقوقی روسیه توسط آمریکا در دوران دونالد ترامپ است که به معنی فشار به روسیه برای پایان جنگ است. از طرف دیگر این موضوع بعد از سیاست سقف قیمت و درحالی که قیمت نفت به حد خوبی پایین آمده اعمال شده و همراه با اعمال تحریم‌های ثانویه ریسک محور بانکی است به این معنی است که خریداران نفت روسیه برای خرید نفت از روسیه باید از سیستم مالی بین‌المللی فاصله بگیرند،چراکه موسسات مالی بین‌المللی در صورت انجام هرگونه تراکنش شامل اشخاص حقیقی/حقوقی قرار گرفته در لیست تحریم آمریکا علیه روسیه براساس دستور ۱۴۰۲۴ با هر ارزی شامل مجازات محرومیت از نظام کارگزاری دلار می‌شوند. بنابراین خریداران نفت روسیه باید از این موضوع مراقبت کنند.

شمارهٔ خبر: ۲۴۲۲	تاریخ انتشار خبر: ۱ آبان ۱۴۰۴ (۲۲ اکتبر ۲۰۲۵)
https://home.treasury.gov/news/press-releases/sb0290	
برچسب: تحریم، روسیه،	

نوزدهمین بسته تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه

در تاریخ یکم آبان ۱۴۰۴ (۲۳ اکتبر ۲۰۲۵) اتحادیه اروپا نوزدهمین بسته‌ی تحریم‌ها علیه روسیه را تصویب کرد. این گام جدید با معرفی محدودیت‌هایی در حوزه‌های انرژی ، مالی و تجاری و اعمال مکانیسم‌های گسترده ضد دور زدن تحریم‌ها که اپراتورهای کشورهای ثالث را نیز هدف قرار می‌دهد، بر پایه دورهای قبلی تحریم‌ها بنا شده است.

در قبال انرژی:

- ممنوعیت واردات (LNG) روسیه (از ۱۱ دی ۱۴۰۵ (اول ژانویه ۲۰۲۷) برای قراردادهای بلندمدت و از پنجم اردیبهشت ۱۴۰۵ (۲۵ آوریل ۲۰۲۶) برای قراردادهای کوتاه‌مدت)
- ممنوعیت کامل معاملات با شرکت‌های بزرگ روسنفت و گازپروم نفت (لغو تمامی معافیت‌ها در قبال این دو شرکت)
- تحریم اپراتورهای مهم کشورهای ثالث در حوزه نفت از جمله دو پالایشگاه و یک تاجر چینی
- ممنوعیت واردات گاز مایع LPG
- تحریم ۱۱۷ کشتی جدید (مجموعا ۵۷۷ کشتی ناوگان سایه از سوی اتحادیه اروپا)
- تحریم «زنجیره ارزش ناوگان سایه»، از جمله علیه شرکت لیتاسکو خاورمیانه DMCC، فعال برجسته ناوگان سایه لوک اویل مستقر در امارات
- تحریم دو شرکت بازرگانی نفت در هنگ کنگ و امارات
- تمدید ممنوعیت زیرساخت‌های بندری برای بنادر کشورهای ثالث پذیرنده‌ی نفت و گاز روسیه
- ممنوعیت‌های اضافی در مورد خدمات مرتبط با انرژی، مانند خدمات علمی و فنی

تحریم‌های حوزه مالی:

- تحریم ۵ بانک روسی (ایستینا، زمسکی بانک، کامرشیال بانک ابسولوت بانک، ام تی اس بانک و آلفا-بانک) از ۱۲ نوامبر ۲۰۲۵
- ممنوعیت‌های جدید علیه سیستم پرداخت کارت ملی روسیه (میر) و سیستم پرداخت سریع روسیه (SBP) از ۲۵ ژانویه ۲۰۲۶
- تحریم ۴ موسسه مالی در بلاروس و قزاقستان که از سیستم (SPFS) استفاده می‌کنند از ۲ دسامبر ۲۰۲۵
- ممنوعیت تراکنش با ۵ بانک کشورهای ثالث در آسیای مرکزی
- تحریم یک استیبل‌کوین با پشتوانه‌ی روبل A۷A۵ مستقر در قرقیزستان و ممنوعیت استفاده از ارز دیجیتال تولیدی آن
- تحریم یک صرافی ارز دیجیتال در پاراگوئه
- ممنوعیت ارائه خدمات کریپتو و برخی خدمات فین‌تک به روسیه

تحریم‌های حوزه تجاری:

- تحریم اقلامی مانند نمک و سنگ معدن، مصالح ساختمانی و محصولات لاستیکی
- تحریم تاجران و شرکت‌هایی از چین و امارات که در دورزدن تحریم‌ها فعال هستند.
- تحریم اقلام دومنظوره و فناوری‌های پیشرفته
- تحریم ۲۸ نهاد مستقر در روسیه و ۱۷ نهاد مستقر در کشورهای ثالث (۱۲ نهاد در چین، از جمله هنگ کنگ، ۳ نهاد در هند و ۲ نهاد در تایلند) به بهانه همکاری با مجتمع نظامی-صنعتی روسیه

دیگر اقدامات:

- ممنوعیتی انعقاد قراردادهای جدید با هر نهادی که در ۱۱ منطقه‌ی ویژه‌ی اقتصادی روسیه تأسیس شده است
- ممنوعیت‌های خدماتی و انتقال فناوری به خصوص در حوزه فضا و هوش‌مصنوعی
- ممنوعیت خدمات بیمه اتکایی در مورد کشتی‌ها و هواپیماهای دولت روسیه یا اشخاص روسی تا پنج سال پس از فروش آنها به کشورهای ثالث
- اعمال محدودیت‌های بر دیپلمات‌های روسی که به کشورهای اتحادیه سفر می‌کنند.

تحلیل:

جدا از افزایش فشار بر روسیه با افزایش تحریم‌ها، بسته نوزدهم تحریمی دو اتفاق مهم را ایجاد می‌کند که در چشم‌انداز تحریم‌ها موثر است. اولا در این بسته برای اولین بار یک پالایشگاه چینی که از روسیه نفت خام خریداری می کرده در لیست تحریم قرار گرفته که نشان از گسترش تحریم‌های ثانویه است. اتفاق مهم دیگر ایجاد چشم‌انداز برای قطع کامل واردات الان‌جی از روسیه در سال ۲۰۲۷ است. این دو اتفاق در ادامه تحریم آمریکا به معنای تلاش کامل برای قطع وابستگی به روسیه و همچنین رفتن به سمت تحت فشار قراردادن همکاری‌کنندگان با روسیه است. اتفاقی که سطح مهمی از گسترش تحریم‌هاست.

شمارهٔ خبر: ۲۴۲۳	تاریخ انتشار خبر: ۱ آبان ۱۴۰۴ (۲۳ اکتبر ۲۰۲۵)
https://finance.ec.europa.eu/news/eu-adopts-19th-package-sanctions-against-russia-2025-10-23_en	
برچسب: تحریم، روسیه، اتحادیه اروپا، بسته نوزدهم،	

تصمیم انگلیس برای قطع خدمات‌دهی به کشتی‌های LNG روسیه

در تاریخ ۲۱ آبان ۱۴۰٤ (۱۲ نوامبر ۲۰۲۵) پس از برگزاری نشست گروه ۷ در نیاگارا به میزبانی کانادا، دولت انگلیس در بیانیه‌ای خبر از قصد خود مبنی بر اعمال ممنوعیت بر کشتی‌های LNG روسیه داد. در بیانیه‌ی انگلیس آمده است: «این اقدام صادرات LNG روسیه را به میزان قابل توجهی کاهش داده و مستقیماً دسترسی به خدمات دریایی پیشرو در جهان که متعلق به انگلیس هستند را قطع خواهد کرد. این ممنوعیت به تدریج در طول سال ۲۰۲٦ و همگام با شرکای اروپایی ما اعمال خواهد شد.»

تحلیل:

به نظر می‌رسد در ادامه تلاش برای قطع وابستگی اروپا به ال‌ان جی روسیه که سطح جدید و مهمی از تحریم هاست که می‌تواند یکی از منابع درآمدی روسیه را تحت تاثیر قرار دهد، انگلستان نیز با کاهش دسترسی روسیه به کشتی‌ها برای جابه جایی ال ان جی سعی دارد تا بیشترین فشار بر روسیه وارد شود.

شمارهٔ خبر: ۲۴۲۴	تاریخ انتشار خبر: ۲۱ آبان ۱۴۰۴ (۱۲ نوامبر ۲۰۲۵)
https://www.gov.uk/government/news/uk-strengthening-ukrainian-resilience-ahead-of-winter-at-g7-foreign-ministers-meeting	
برچسب: تحریم، روسیه، انگلیس، LNG، ناوگان سایه	

همراهی ترامپ با طرح تحریم شرکای تجاری روسیه

در تاریخ ۲٦ آبان ۱۴۰٤ (۱۷ نوامبر ۲۰۲۵) ترامپ روز یکشنبه گفت که جمهوری خواهان در حال کار بر روی قانونی هستند که هر کشوری را که با روسیه تجارت کند، تحریم خواهد. این طرح که از سوی جمهورخواهان مجلس سنا مطرح شده است، شرکای تجاری آمریکا را با تعرفه‌ی ۵۰۰ درصدی اعمال خواهد کرد. همچنین اختیارات لازم به ترامپ برای اعطای معافیت خواهد داد. با این حال این طرح به دلیل عدم حمایت ترامپ تاکنون متوقف مانده بود. اکنون ترامپ بعد از چندین ماه حمایت خود را از این طرح اعلام نمود.

تحلیل:

ترامپ پیش از این برای فشار بر روسیه در صورت پایان نیافتن جنگ نیز به اقدام تعرفه‌ای علیه همکاری‌کنندگان با روسیه روی آورده بود و هند را شامل تعرفه اضافی به این دلیل کرد. همچنین تهدید کرده بود که سایر کشورها از جمله چین را نیز به همین دلیل با تعرفه ۱۰۰ درصد روبه‌رو می کند. به نظر می‌رسد به دلیل هزینه‌های بالای این کار ترامپ علی‌رغم تهدید فقط به هند اکتفا کرده. به نظر می‌رسد حمایت از طرح کنگره به نوعی افزایش تهدید روسیه و تلاش برای فشار به روسیه برای پایان جنگ است.

شمارهٔ خبر: ۲۴۲۵	تاریخ انتشار خبر: ۲۶ آبان ۱۴۰۴ (۱۷ نوامبر ۲۰۲۵)
https://www.bloomberg.com/news/articles/2025-11-17/trump-says-he-d-back-bill-to-sanction-russia-s-trading-partners	
برچسب: تحریم، روسیه،	

آغاز به کار بررسی بیستمین بسته‌ی تحریم‌های اتحادیه‌ی اروپا بر روسیه

در تاریخ ۲۶ آبان ۱۴۰٤ (۱۷ نوامبر ۲۰۲۵) «کاجا کالاس» نائب رئیس کمیسیون اروپا و نماینده عالی اروپا در امور خارجی و سیاست امنیتی، پس از نشست سران پنج کشور اروپایی در برلین، خبر از آغاز کار بر روی بیستمین بسته‌ی تحریم‌ها بر روسیه داد. این اولین اظهار نظر مقامات اروپایی در مورد این بسته است. با این حال اطلاعات بیشتری در این باب مطرح نشده است. کالاس در مورد این بسته گفت:

«کار روی بیستمین بسته‌ی تحریم‌ها در حال انجام است و تحریم‌ها وقتی با شرکای بین‌المللی ما هماهنگ شوند، واضح است که بهتر عمل می‌کنند. آخرین تحریم‌های ایالات متحده، روسیه را از درآمدهایی که برای تأمین مالی جنگ خود استفاده می‌کند، محروم کرده است. تحریم‌های ما به روسیه آسیب می‌زند.»

چندی پیش ولادیسلاو ولاسیوک، کمیسر رئیس جمهور اوکراین در امور تحریم‌ها از پیشنهادات اوکراین درمورد بسته‌ی بیستم خبر داده بود. این پیشنهادات در ارتباط با موضوع فرار از تحریم‌ها، مجتمع نظامی-صنعتی روسیه، زیرساخت ناوگان سایه و تحریم الیگارش‌های روسی بود.

تحلیل:

همانطور که مشخص است هم اروپا و هم آمریکا با سرعت بیشتری در حال افزایش کمی و کیفی تحریم ها علیه روسیه هستند. به نظر می‌رسد اعمال بسته های جدید تحریمی نیز در اجرای همین سیاست است.

شمارهٔ خبر: ۲۴۲٦	تاریخ انتشار خبر: ۲٦ ابان ۱۴۰۴ (۱۷ نوامبر ۲۰۲۵)
https://www.eeas.europa.eu/eeas/european-group-five-e5-press-remarks-high-representative-kaja-kallas-following-meeting_en	
برچسب: تحریم، روسیه، بسته بیستم، اتحادیه اروپا، کاجا کالاس	

مجموعه این اتفاقات نشان می‌دهد که تلاش آمریکا و غرب برای جداسازی اقتصاد روسیه از غرب بسیار جدی است. چراکه احتمالا غرب تقابل با روسیه را در آینده و نظم نوین جدی دانسته لذا تلاش می‌کند کمترین وابستگی به روسیه را داشته باشد. از سوی دیگر غرب و آمریکا برای افزایش استفاده از ابزار تحریم چاره ای جز تکیه بر تحریم‌های ثانویه و مالی ندارند. این موضوع باعث خواهد شد تا روسیه و طرف های همکاری کننده با روسیه که حجم اقتصاد بالایی دارند سیستمی موازی سیستم بانکی و پولی فعلی شکل دهند. این موضوع قدرت حکمرانی غرب را کم می‌کند و نظام تحریم را با چالش روبه رو می‌کند. در میدان نیز پیشروی های اوکراین طرف های غرب و به خصوص آمریکا را به این نتیجه رسانده که باید جنگ زودتر به پایان برسد. چراکه ادامه جنگ به معنی هزینه کردن بیشتر با احتمال پیروزی کمتر است.

روسیه: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده

در مورد آینده تحریم‌ها و وقایع پیرامون روسیه باید به چند نکته توجه کرد که مهم‌ترین آن موارد زیر است:

- روسیه هم در حوزه مبارزه با تحریم و هم در میدان جنگ توانسته به موفقیت برسد. به طور مثال قیمت دلار در روسیه به قیمت پیش از جنگ رسیده و پیشروی این کشور در اوکراین افزایش یافته و زیرساخت‌های اوکراین نیز ضربه جدی دیده. بعد از شکست مذاکرات ترامپ و پوتین در دور اول در آلاسکا، جنگ شدیدتر شده و اگر غرب همچنان بخواهد از اوکراین دفاع کند باید هزینه‌های بیشتری بپردازد.
- پیشروی روسیه و کوتاه نیامدن روسیه از شروط اصلی خود در جنگ در واقع غربی‌ها را وادار به افزایش فشار بر روسیه کرده است. از آنجایی که بسیاری از روابط بین غرب و روسیه از قبل تحریم شده بود. کشورهای عضو ائتلاف تحریم چاره ای جز تحریم موارد باقی مانده و گسترش تحریم‌ها به کشورهای همکار روسیه ندارند. قرار دادن شرکت‌های اصلی نفت روسیه در لیست تحریم و اعمال تحریم مالی ریسک‌محور ثانویه بانکی بر آن‌ها، شروع تحریم ال ان جی توسط اتحادیه اروپا، افزایش تهدیدها برای اعمال تعرفه بر کشورهای همکار روسیه توسط آمریکا، کاهش سقف قیمت سیاست سقف قیمت توسط اروپا و قراردادن پالایشگاه های سایر کشورها در لیست تحریم توسط اروپا که در ماه های اخیر پیاپی در حال انجام است، تلاش برای افزایش فشار بر روسیه و پایان جنگ است. به نظر می‌رسد در صورت موفق نبود غرب در این زمان و مدیریت مجدد روسیه، چالش اوکراین به صورت کامل با پیروزی روسیه و شکست اوکراین پیش می‌رود. احتمالا مذاکرات پشت پرده روسیه و آمریکا نیز به منظور رسیدن به توافق برای پایان جنگ است.
- کمیت و کیفیت اعمال تحریم‌ها همانطور که در اخبار به آن پرداخته شد، شامل گسترش تحریم‌های ثانویه و تحریم بخش‌های کلیدی اقتصادی روسیه و اعمال تحریم‌های ریسک‌محور ثانویه بانکی بر آن‌ها به این معنا است که روسیه باید روابط تجاری و اقتصادی خود را به طور کلی خارج از سیستم مالی بین‌المللی انجام دهد. بنابراین به معنای جدایی حداکثری مالی و تجاری روسیه از نظم مرسوم پولی بانکی دنیاست. چنانکه روسیه اکنون در روابط خود با ۱۷۷ بانک از ۲۴ کشور دنیا از پیام رسان بومی خود استفاده می‌کندو نه سوئیفت. همچنین تنها حدود ۱۵ درصد از تجارت خود را با ارزهایی مانند یورو و دلار انجام می‌دهد. گسترش تحریم‌های ثانویه و مالی این موضوع را تشدید می‌کند. از سوی دیگر درصورت همکاری سایرین با روسیه با توجه به جایگاه روسیه در بازارهای اصلی جهان به معنی ایجاد یک سازوکار جدی و مهم علیه سازوکار مرسم پولی و بانکی است.

ISA CENTER

International & Strategic
Analysis Center